

Turun edustan merialueen ammattikalastus 2019

Turun edustan merialueen kalataloudellinen yhteistarkkailu

Jorma Valjus

Raportti 40/2020

Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry

Raportti 40/2020

Turun edustan merialueen ammattikalastus 2019

Turun edustan merialueen kalataloudellinen yhteistarkkailu

Laatija: Jorma Valjus

Tarkastaja: Tiina Asp

Hyväksyjä: Jaana Pönni

Hyväksytty: 4.6.2020

Valokuvat: LUVY

Kansikuva: Norssi eli kuore (LUVY / Jorma Valjus)

Sisällys

1	Johdanto	4
2	Menetelmä.....	4
3	Tulokset.....	5
3.1	Kalastajien määrä	5
3.2	Pyynti.....	5
3.3	Saalis.....	7
3.4	Haitat	8
3.5	Muutoksia kalakannoissa.....	8
4	Yhteenveto.....	9
	Lähdeluettelo.....	9
	Liiteluettelo.....	10

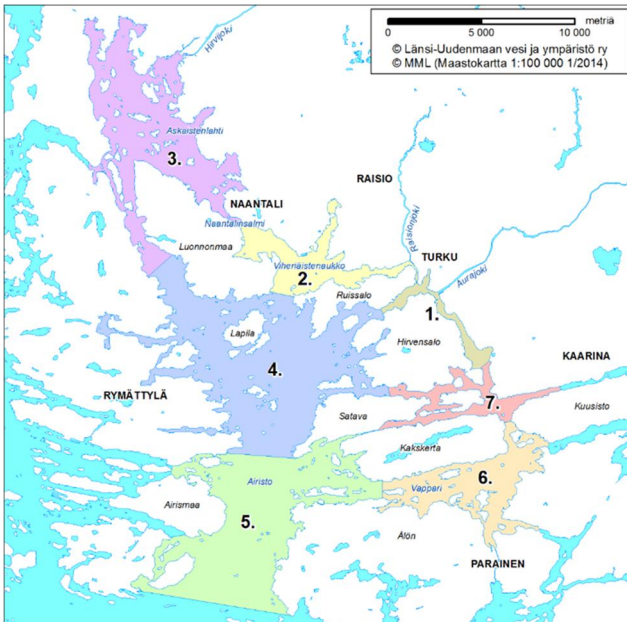
1 Johdanto

Turun ja Naantalin edustan merialueen ammattikalastuksen seuranta on osa ko. merialueella tehtävää kalataloudellista yhteistarkkailua. Tarkkailuun osallistuvat Turun seudun puhdistamo Oy, Paraisten kaupunki, Finnfeeds Finland Oy, Neste Oyj, Naantali ja Naantalin Satama Oy. Kaupallisen kalastuksen ja saaliin määrää seurataan vuosittain. Tässä raportissa esitetään vuoden 2019 tulokset.

2 Menetelmä

Vuoden 2019 ammattikalastusta koskeva tiedustelu Turun ja Naantalin edustan merialueella toteutettiin kaupallisille kalastajille lähetetyllä kirjallisella kyselyllä. Tiedustelu lähetettiin kaikille niille kaupallisille kalastajille, jotka olivat vuonna 2019 ilmoittaneet ELY-keskukselle saalistietoja pyyntiruudulta 52. Pyyntiruutu 52 kattaa tarkkailualueen Askaisenlahtea lukuun ottamatta. Yhteystiedot saatiin Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta. Kohderyhmää täydennettiin sellaisilla kalastajilla, jotka eivät kuuluneet mainittuun ryhmään, mutta olivat edellisenä vuotena kalastaneet alueella. Edellisillä kerroilla tiedustelu on lähetetty ympäristön ammattikalastajille postinumerohaun mukaan. Vuoden 2019 tiedustelun kohderyhmä oli edellistä kertaa pienempi, mutta sillä tavoitettiin alueella kalastavat henkilöt aiempaa paremmin. Tulokset tarkentuivat, mutta menetelmien eroavaisuus on syytä huomioida tuloksia tarkasteltaessa. Tiedustelulomakkeessa kysyttiin pyydysten käyttöä, saalista, ammattimaista kalastusta haittaavia tekijöitä sekä havaintoja muutoksista kalakannoissa.

Aikaisempien tiedustelujen tapaan kalastus ilmoitetaan pyyntiponnistuksena, jolla tarkoitetaan yhden pyydyksen yhden vuorokauden pyyntiä. Verkot on ilmoitettu 30 metriä pitkinä yksikköinä, mutta niiden korkeuksista ei ole tietoa. Ammattikalastuksen seurannassa tarkkailualue on jaettu entiseen tapaan seitsemään osa-alueeseen, mutta vähäisen kalastuksen vuoksi tuloksia on esitettävissä vain viideltä alueelta. Tuloksissa ei esitetä yksittäisen kalastajan pyynti- tai saalistietoja. Kalastaneista yksi ei ilmoittanut pyynti- tai saalistietoja ja kahden kalastajan pyyntitiedot olivat puutteelliset.

Kuva 1. Ammattikalastustiedustelualue (1. Aurajokisuu, 2. Viheriästenaukko, 3. Askaistenlahti, 4. Airiston pohjoisosa, 5. Airiston eteläosa, 6. Vappari, 7. Pitkä- ja Pohjoissalmi).

3 Tulokset

3.1 Kalastajien määrä

Ammattikalastustiedustelu lähetettiin 43 kaupalliselle kalastajalle, joista tiedusteluun vastasi 25 (55 %). Vastanneista Turun ja Naantalin edustan tarkkailualueella oli kalastanut 13 kalastajaa, joista neljä kuului kaupallisten kalastajien ryhmään I ja yhdeksän ryhmään II. Kaupallisen kalastajan II-ryhmään kuuluvat ne kalastajat, joiden kalastustoiminnan liikevaihdon kolmen vuoden keskiarvo ei ylitä 10 000 €.

Ammattikalastajien määrä tarkkailualueella on laskenut selvästi 1970- ja 1980 -luvulta, jolloin alueella kalasti keskimäärin 35 ammattikalastajaa. 1990-luvulla ja 2000-luvun alkupuolella kalastajamäärä oli laskenut noin 20 kalastajaan ja väheni edelleen niin, että tiedustelun mukaan heitä oli vuonna 2012 enää kolme. Määrä lienee ollut todellisuudessa suurempi, sillä kun vuosien 2017 ja 2018 tiedustelu tehtiin laajempaan, oli kalastajien määrä jälleen korkeampi (10-11 kpl). Vuonna 2019 ainakin osittain ammatikseen kalasti 13 henkilöä. Vuoden 2019 tiedustelu kohdistui todennäköisesti aikaisempia vuosia tarkemmin tarkkailualueella kalastaneille, mikä voi näkyä kasvaneena kalastajamääränä. Tarkkailualueella ammatikseen kalastaneiden todellista määrää ei tiedustelulla pystytä tarkalleen arvioimaan, sillä pyyntirudussa 52 kalastaneet 43 kaupallista kalastajaa ovat voineet kalastaa ko. ruudussa muualla kuin tarkkailualueella.

3.2 Pyynti

Ammattikalastustiedustelun mukaan kaupallista kalastusta harjoitettiin vuonna 2019 Viheriäistenaukolla (2 kalastajaa), Askaistenlahdella (4 kalastajaa), Airiston pohjoisosassa (5 kalastajaa), Airiston eteläosassa (3 kalastajaa) ja Pitkä- ja Pohjoissalmessa (1 kalastaja). Askaistenlahti ja Airiston pohjoisosassa ovat viime vuosina olleet kaupallisen kalastuksen pääalueita. Viheriäistenaukolla ja Airiston eteläosassa kalastusta on ollut jonkin verran, Pitkä- ja Pohjoissalmessa hyvin vähän. Aurajokisuulla ja Vapparilla ei ammattikalastusta ole tiedustelun mukaan viime vuosina harjoitettu.

Taulukko 1. Ammattikalastajat osa-alueittain vuosina 2000, 2005, 2009 (Holsti 2010), 2010-2012 (Väisänen 2014), 2017 ja 2018 (Valjus 2018, 2019) ja 2019.

	2000	2005	2009	2010	2011	2012	2017	2018	2019
Aurajokisuu	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Viheriäistenaukko	3	2	2	1	1	1	2	1	2
Askaistenlahti	7	5	1	1	2	0	5	4	4
Airiston pohjoisosa	7	5	2	2	3	1	4	3	5
Airiston eteläosa	4	3	0	0	0	1	0	2	3
Vappari	0	2	2	2	1	0	0	0	0
Pitkä- ja Pohjoissalmi	1	0	1	0	0	0	0	0	1
Yhteensä	22	17	8	6	7	3	11	10	13

Tiedustelun mukaan vuoden 2019 ammattikalastuksen pyyntiponnistus oli noin 9 750 pyyntivuorokautta. Kalastuksessa käytettiin verkkoja ja rysiä. Verkkokalastus ajoittui enimmäkseen kevääseen (huhti-toukokuuhun) ja syksyyn (loka-marraskuu), jonkin verran kalastettiin myös jään alta tammi-helmikuussa. Rysäkalastus ajoittui valtaosaltaan huhti-kesäkuulle, syksylläkin kalastettiin vähän. Heinäkuussa ammattikalastus oli kokonaisuudessaan hyvin vähäistä, elokuussa ammattikalastusta ei harjoitettu.

Taulukossa 2 on esitetty pyyntiponnistus alueittain. Osa ilmoitetusta pyynnistä jakautui useammalle osa-alueelle, eikä niitä voitu eritellä osa-alueittain. Eri pyydysten ja kaikkien pyydysten pyyntiponnistus koko tarkkailualueella on kuitenkin esitetty taulukon yhteensä-sarakkeessa. Rysillä kalastettiin selkeästi eniten Airiston pohjoisosassa ja pyyntiponnistus oli myös selvästi aikaisempia vuosia korkeampi. Viheriäistenaukolla rysäkalastus oli lähellä viime vuotista tasoa. Airiston eteläosan ja Pitkä- ja Pohjoissalmen rysäkalastusta tai sen määrää ei voitu tiedustelun perusteella varmuudella päätellä. Kokonaisuudessaan rysäkalastuksen pyyntiponnistus vuonna 2019 oli 816 pyyntivuorokautta, mikä oli määrältään suurin 2000-luvun alusta alkaneella aikajaksolla ja viisinkertainen edelliseen vuoteen (2018) verrattuna.

Valtaosa verkkokalastuksesta sijoittui Askaistenlahdelle. Ilmoitetusta pyynnin määrästä pystyttiin yksilöimään tietylle vesialueelle kuitenkin vain 43 %. Loppuosa pyynnistä sijoittuu Viheriäistenaukolla ja Airiston Pohjoisosaan, jonkin verran

myös Pitkä- ja Pohjoissalmeen. Kokonaisuudessaan verkkokalastuksen määrä kaksinkertaistui vuoteen 2018 verrattuna, mutta jäi silti noin neljäsosaan vuoden 2017 pyynnistä.

Taulukko 2. Pyyntiponnistus (vrk) osa-alueittain vuosina 2000, 2005, 2009 (Holsti 2010), 2010-2012 (Väisänen 2014), 2017-2018 (Valjus 2018, 2019) ja 2019. *) tiedot puutteelliset, **) tuloksessa on mukana myös ne tiedot, joita ei voitu eritellä alueittain.

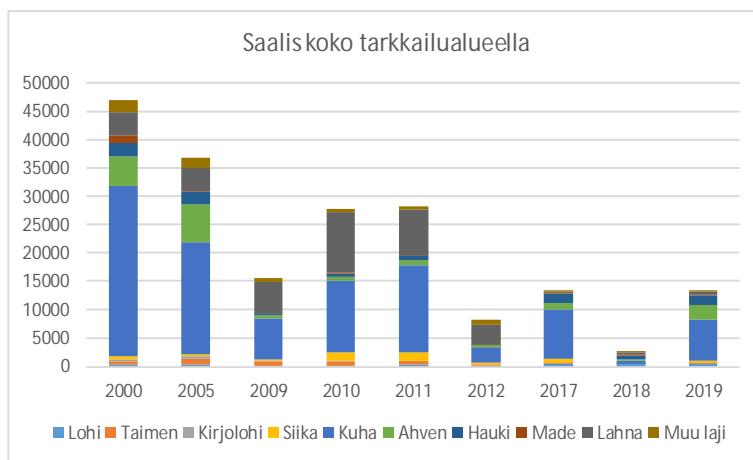
Pyydys		Viheriäistenaukko	Askaistenlahti	Airiston pohjoisosaa	Airiston eteläosa	Vappari	Pitkä- ja pohjoissalmi	Yhteensä	
Silakkarysä	2000	460	572	1656	92	0	0	2780	
	2005	256	436	1724	153	0	0	2569	
	2009	0	0	0	0	0	0	0	
	2010	0	0	0	0	0	0	0	
	2011	0	90	0	0	0	0	90	
	2012	0	0	0	0	0	0	0	
	2017	0	0	0	0	0	0	0	
	2018	0	0	0	0	0	0	0	
	2019	0	0	0	0	0	0	0	
	Kuorerysä	2018	0	39	0	0	0	0	39
2019		0	80	0	0	0	0	80	
Suomukalarysä	2000	0	0	0	0	0	0	0	
	2005	13	13	90	5	0	0	121	
	2009	455	0	98	0	56	0	609	
	2010	390	0	222	0	0	0	612	
	2011	397	0	187	0	0	0	584	
	2012	301	0	0	0	0	0	301	
	2017	465	0	248	0	0	0	713	
	2018	151	0	12	0	0	0	163	
	2019	117*	0	608*	0*	0	0*	725* (816**)	
	Lohi- ja taimenverkko	2000	4	1300	0	0	0	0	1304
2005		0	420	0	0	0	0	420	
2009		0	0	0	0	0	0	0	
2010		0	0	364	0	0	0	364	
2011		0	0	0	0	0	0	0	
2012		0	0	0	0	0	0	0	
2017		112	120	28	0	0	0	260	
2018		0	48	0	0	0	0	48	
2019				lohi- ja taimenverkkojen pyyntiponnistus on yhdistetty muiden verkkojen pyyntiponnistukseen					
Pesäverkko		2000	1	370	0	0	0	0	371
	2005	15	0	0	0	0	0	15	
	2009	0	0	0	0	0	0	0	
	:	:	:	:	:	:	:	:	
	2019	0	0	0	0	0	0	0	
Muu verkko	2000	12763	60510	63195	5273	0	0	141741	
	2005	13737	76278	47233	443	33994	0	171685	
	2009	2626	0	2356	0	14330	0	19312	
	2010	1444	0	1054	0	0	23082	25580	
	2011	1764	24104	912	0	0	0	26780	
	2012	1340	0	250	0	0	0	1690	
	2017	1440	33539	1050	0	0	0	36029	
	2018	0	731	3294	320	0	0	4345	
	2019	110*	3536	60*	125*	0	0*	3831* (8852**)	
	Vapavälineet	2018	0	107	0	0	0	0	107
2019		0	0	0	0	0	0	0	
Vuosi 2019 yhteensä		227	3616	668	125	0	0	4636* (9748**)	

Kalastuksen määrä koko tarkkailualueella on pitkällä aikavälillä vähentynyt. Vapparilla ja Pitkä- ja Pohjoissalmissa ei kalasteta enää juuri ollenkaan. Silakkarysien käyttö on loppunut ja verkkokalastuksenkin määrä laskenut kaikilla osa-alueilla murto-osaan 2000-luvun alun tilanteesta. Poikkeuksena tästä näyttää olevan rysäpyynnin vähäinen kasvu vuonna 2019. Rysäkalastus kasvoi varsin merkittävästi Airiston pohjoisosassa ja viime vuosina Askaistenlahdella on alettu kalastamaan myös kuorerysällä. Ammattikalastustiedustelun tuloksiin liittyy eri kohderyhmien ja vähäisen vastaajamäärän vuoksi epävarmuustekijöitä, mitkä epäilemättä vaikuttavat vuosien välisiin suuriin vaihteluihin.

3.3 Saalis

Saalistietoja tarkasteltaessa on huomioitava, että ammattikalastustiedustelusta laskettu saalis ja sen vuosittainen vaihtelu ovat suoraan riippuvaisia paitsi alueella kalastavien kaupallisten kalastajien määrästä, myös heidän vastausaktiivisuudesta. Jo yhdenkin kalastajan tiedoilla saattaa olla merkittävä vaikutus tuloksiin, etenkin kun kalastajien määrä on pieni.

Vuoden 2019 ammattikalastussaalis oli tiedustelun mukaan 13 260 kg, mikä oli selvästi edellisvuotta korkeampi ja lähellä vuoden 2017 tasoa (kuva 2, taulukko 3). Saaliissa ei ole huomioitu varsin merkittävää kuorerysäsaalista, jota ei ole tarkoituksenmukaista esittää yksittäisen kalastajan saaliina. Kuore ei ole mukana saaliissa myöskään vuonna 2018, jolloin sitä kalastettiin tiedustelun mukaan alueelta ammattimaisesti ensimmäisen kerran. Kuore on ollut näinä kahtena vuotena selvästi runsain saalislaji, vaikka sitä pyydetään vain muutaman viikon ajan keväällä. Luonnonvarakeskuksen tilastotietokannan mukaan kuoretta on alettu kalastamaan Saaristomereltä suuremmissa mittakaavassa vasta vuonna 2017, jolloin kuoresaalis oli noin 60 000 kg. Vuonna 2018 kuoresaalis Saaristomerellä oli kasvanut runsaaseen 160 000 kiloon ja ennakkotiedon mukaan vuoden 2019 saalis olisi 246 000 kg (www.luke.fi, 20.5.2020).

Kuva 2. Tarkkailualueen saalis lajeittain. Kuvasta puuttuu silakka-, kilohaili- ja kuoresaalis.

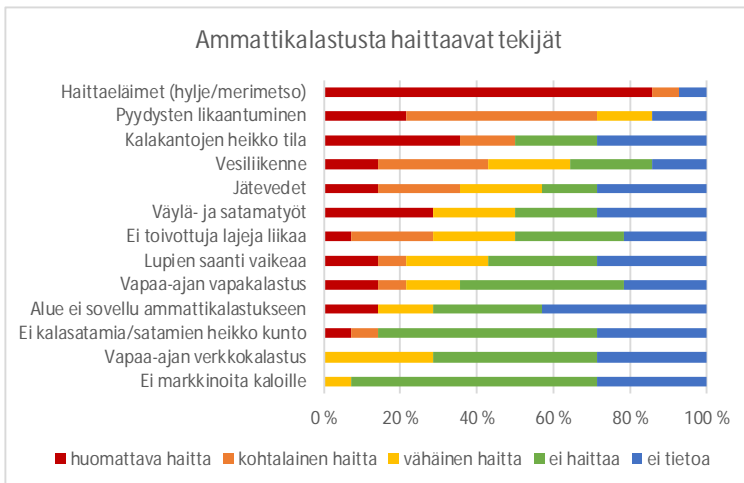
Silakka ja kilohaili olivat 2000-luvun alussa merkittäviä saalislajeja tarkkailualueella. Sittenkin silakan ammattimainen kalastus alueella on loppunut. Silakkaa ja kilohailia kalastetaan nykyään pääasiassa avomereltä. Jos vuosien 2000 ja 2005 merkittäviä silakka- ja kilohailisaaliita sekä vuosien 2018 ja 2019 kuoresaaliita ei huomioida, on runsain saalislaji vuodesta toiseen ollut kuha (54 % vuonna 2019) (kuva 2). Vuonna 2019 ahvenen saalisosuus (20 %) oli aikaisempia vuosia suurempi. Alueen lohi- ja taimensaalis on pysynyt viime vuosina lähes ennallaan. Haukea saaliissa oli noin 12 % ja siikaa 4 %. Taulukossa 3 vuosien 2018 ja 2019 saalisosuuksissa ei ole huomioitu kuoretta eli norssia, jota on nyt alettu kalastamaan rysillä myös tarkkailualueelta. Kuore saattaakin lähivuosina nousta ainakin tavoittelemaan 2000-luvun alkupuolen silakan ja kilohailin saalismääriä.

Taulukko 3. Ammattikalastajien ilmoittamat saalistiedot Turun ja Naantalin edustan merialueelta vuosina 2000, 2005, 2009 (Holsti 2010), 2010-2012 (Väisänen 2014), 2017-2018 (Valjus 2018, 2019) ja 2019.

Laji	2000		2005		2009		2010		2011		2012		2017		2018		2019	
	kg	%-osuus	kg	%-osuus	kg	%-osuus	kg	%-osuus	kg	%-osuus	kg	%-osuus	kg	%-osuus	kg	%-osuus	kg	%-osuus
Silakka/Kilohaili	430000	90,1	308400	89,3	0	0,0	200	0,7	0	0,0	0	0,0	45	0,4	16	0,6	20	0,2
Lohi	300	0,1	200	0,1	140	0,9	190	0,7	300	1,1	90	1,1	425	3,2	407	16,3	470	3,5
Taimen	600	0,1	1200	0,3	780	5,0	660	2,4	690	2,4	250	3,1	177	1,3	104	4,2	140	1,1
Kirjolohi	300	0,1	300	0,1	30	0,2	110	0,4	0	0,0	0	0,0	32	0,2	3	0,1	3	0,02
Siika	600	0,1	500	0,1	290	1,8	1470	5,2	1590	5,6	230	2,8	780	5,8	46	1,8	506	3,8
Kuha	30000	6,3	19700	5,7	7200	45,9	12700	45,3	15300	54,1	2800	34,4	8636	64,5	503	20,2	7140	53,8
Ahven	5200	1,1	6600	1,9	480	3,1	660	2,4	830	2,9	420	5,2	1123	8,4	149	6,0	2614	19,7
Hauki	2400	0,5	2300	0,7	440	2,8	540	1,9	760	2,7	100	1,2	1719	12,8	715	28,7	1569	11,8
Made	1300	0,3	200	0,1	60	0,4	160	0,6	80	0,3	20	0,2	170	1,3	262	10,5	156	1,2
Lahna	4100	0,9	4100	1,2	5380	34,3	10770	38,4	8050	28,5	3450	42,3	192	1,4	250	10,0	605	4,6
Säyne	300	0,1	400	0,1	0	0,0	30	0,1	20	0,1	0	0,0	51	0,4	27	1,1	15	0,1
Särki	100	0,0	1300	0,4	280	1,8	300	1,1	30	0,1	0	0,0	14,6	0,1	8	0,3	20	0,2
Muu laji	1800	0,4	100	0,0	620	3,9	230	0,8	620	2,2	790	9,7	30	0,2	2	0,1	20	0,2
Yhteensä	477000	100,0	345300	100,0	15700	100,0	28020	100,0	28270	100,0	8150	100,0	13395	100,0	2492	100,0	13278	100,0

3.4 Haitat

Ammattikalastajien mielestä merkittävin kalastusta haittaava tekijä oli haittaeläimet (hylje, merimetso). Huomattavaksi tai kohtalaiseksi haitaksi koettiin yleisesti myös pyydysten likaantuminen ja tavoiteltujen kalakantojen heikko tila. Tilanne oli pitkälti samanlainen kaikilla kalastusalueilla. Väylä- ja satamatyöt ja ei-toivottujen lajien suuri määrä eivät nyt häirinneet kalastusta samassa määrin kuin viime vuonna, mutta pyydysten likaantuminen oli haitta-asteikolla korkeammalla.

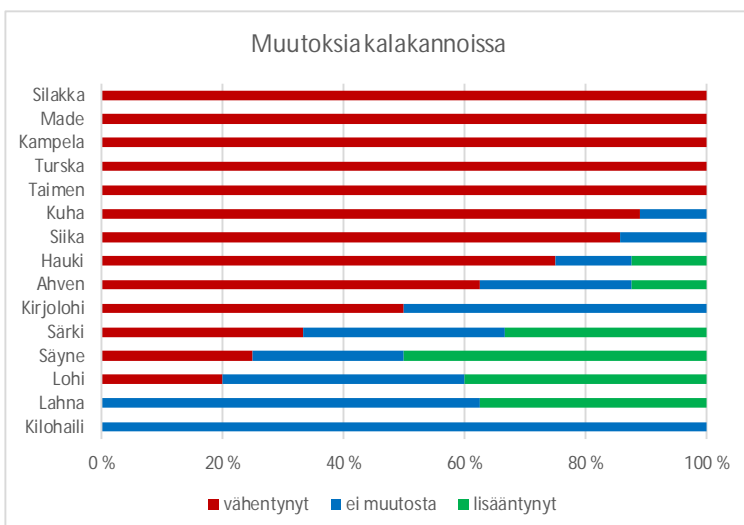

Kuva 3. Ammattikalastusta haittaavat tekijät Turun ja Naantalin edustan merialueella vuonna 2019.

Muissa kommentteissa korostettiin edelleen hyljeongelmaa, minkä todettiin johtaneen siihen, että ammattimaisesta verkkokalastuksesta on tullut lähes mahdotonta. Myös lohenkalastuksen kiintiöpolitiikkaa kritisoitiin. Vaikka kalaa olisi, ei sitä voi pyytää.

3.5 Muutoksia kalakannoissa

Tiedustelumielipiteiden mukaan lähes kaikkien, kalastuksen kohteena olevien kalalajien kantojen, oltiin havaittu supistuneen. Silakka-, made-, kampela- ja turska- ja taimenkannat olivat vähentyneet kaikkien mielipiteensä ilmaiseiden kalastajien mielestä. Puolet vastanneista oli havainnut säyneen lisääntyneen, samoin lahna näyttäisi runsastuneen, mutta särkikanta on pysynyt ennallaan. Merkittävin positiivinen muutos näyttää olevan se, että havainnot lohikannan runsastumisesta ovat lisääntyneet. 40 % vastanneista ilmoitti havainneensa lohen lisääntyneen alueella, kun vuoden 2018 tiedustelussa näitä havaintoja ei tehty ollenkaan.

Kuva 4. Muutoksia kalakannoissa ammattikalastustiedustelun mukaan vuonna 2019.

4 Yhteenveto

Ammattikalastajien määrä tarkkailualueella on laskenut selvästi 1970- ja 1980 -luvulta, jolloin alueella kalasti keskimäärin 35 ammattikalastajaa. 1990-luvulla ja 2000-luvun alkupuolella kalastajamäärä oli laskenut noin 20 kalastajaan ja vuonna 2019 heitä oli tiedustelun mukaan 13. Askaistenlahti ja Airiston pohjoisosassa ovat viime vuosina olleet kaupallisen kalastuksen pääalueita. Viheriäistenaukolla ja Airiston eteläosassa kalastusta on ollut jonkin verran, Pitkä- ja pohjoissalmessa hyvin vähän. Aurajokisuulla ja Vapparilla ei ammattikalastusta ole tiedustelun mukaan viime vuosina harjoitettu.

Vuonna 2019 koko Turun ja Naantalien edustan merialueen ammattikalastuksen pyyntiponnistus oli noin 9 750 pyyntivuorokautta. Kalastuksessa käytettiin rysiä ja verkkoja. Rysillä kalastettiin eniten Airiston pohjoisosassa, kun taas valtaosa verkkokalastuksesta sijoittui Askaistenlahdelle. Verkkokalastuksen aluejako sisältää kuitenkin puutteita, sillä kaikkea pyyntiä ei pystytty jakamaan vesialueittain. Rysäkalastuksen pyyntiponnistus vuonna 2019 oli 816 pyyntivuorokautta, mikä oli määrältään suurin 2000-luvun alusta alkaneella aikajaksolla ja viisinkertainen edelliseen vuoteen (2018) verrattuna. Myös verkkokalastuksen pyyntiponnistus (8 850 vrk) kaksinkertaistui edelliseen vuoteen verrattuna, vaikka jäikin noin neljäsosaan vuoden 2017 pyynnistä. Kalastuksen määrän kasvu selittyy ainakin osittain edellisistä vuosista tarkentuneella kalastustiedustelun kohderyhmävalinnalla.

Pitkällä aikavälillä kalastuksen määrä koko tarkkailualueella on vähentynyt. Silakkarysien käyttö on loppunut ja verkkokalastuksenkin määrä laskenut kaikilla osa-alueilla murto-osaan 2000-luvun alun tilanteesta. Poikkeuksena tästä näyttää olevan rysäpyynnin vähäinen kasvu vuonna 2019. Viime vuosina kalastuksessa on alettu käyttämään myös kuorerysiä.

Vuoden 2019 ammattikalastussaalis oli 13 260 kg, mikä oli selvästi edellisvuotta (2 500 kg) korkeampi ja lähellä vuoden 2017 tasoa. Saaliista puuttuu varsin merkittävä kuoresaalis, jota ei ole tarkoituksenmukaista esittää yksittäisen kalastajan saaliina. Kuoresaalis on kuitenkin ollut kasvussa ja vuosina 2018 ja 2019 se oli selvästi runsain saalislaji. Kuoresaalis huomioiden kohoaa kokonaissaalis korkeimmaksi sitten vuoden 2005, jolloin silakkaa ja kilohailia kalastettiin vielä yli 300 000 kg.

Silakan ja kilohailin ammattimaisen kalastuksen päätyttyä alueen tärkeimmäksi saalislajiksi nousi kuha. Jos kuoresaalisista ei huomioida, oli kuhan saalisosuus vuonna 2019 54 %. Kuhasaalisista saattoi jonkin verran vähentää vuoden 2019 alusta voimaan tullut kuhan alamitan nosto 37 senttimetristä 40 senttimetriin Saaristomeren ryhmään I kuuluvien päätoimisten kaupallisten kalastajien osalta. Luonnonvarakeskuksen hankkeeseen (Alamitan noston vaikutus kaupallisten kalastajien kuhasaaliiseen ja kuhakantaan Saaristomerellä) osallistuneiden kuhaa pyytävien rannikkokalastajien saalis väheni vuonna 2019 keskimäärin 18 prosenttia (www.luke.fi). Ahvenen osuus kokonaissaaliista oli aikaisempia vuosia suurempi (20 %), haukea saaliissa oli noin 12 % ja siikaa 4 %. Alueen lohi- ja taimensaalis on pysynyt viime vuosina lähes ennallaan, madesaalis jäi vähäiseksi.

Ammattikalastajien mielestä merkittävin kalastusta häiritsevä tekijä oli haittaeläimet (hylje, merimetso). Huomattavaksi tai kohtalaiseksi haitaksi koettiin yleisesti myös pyydysten likaantuminen ja tavoiteltujen kalakantojen heikko tila. Tiedustelumielipiteiden mukaan lähes kaikkien, kalastuksen kohteena olevien kalalajien kantojen, oltiin havaittu supistuneen. Merkittävin positiivinen muutos näyttää olevan se, että havainnot lohikannan runsastumisesta ovat lisääntyneet.

Lähdeluettelo

Holsti, H. 2010. Turun-Naantalien edustan merialueen kalataloudellinen tarkkailututkimus vuosina 2005-2009. Yhteenveto. Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry. Julkaisu 639.

Väisänen, A. 2014. Turun ja Naantalien edustan merialueen ammatti- ja kirjanpitokalastus vuonna 2012. Kirjenumero 5/14. Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry.

Valjus, J. 2018. Turun edustan merialueen kalataloudellinen yhteistarkkailu. Ammattikalastuksen seuranta 2018. Raportti 715/2018. Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry. 8 s.

Valjus, J. 2019. Turun edustan merialueen kalataloudellinen yhteistarkkailu. Ammattikalastuksen seuranta 2019. Raportti 767/2019. Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry. 9 s.

<https://www.luke.fi/avoin-tieto/tilastopalvelu/>

<https://www.luke.fi/uutinen/kuhan-alamitan-nosto-vahensi-kaupallisen-kalastuksen-saaliita-saaristomerella/>

Liiteluettelo

Liite 1. Ammattikalastustiedustelulomake

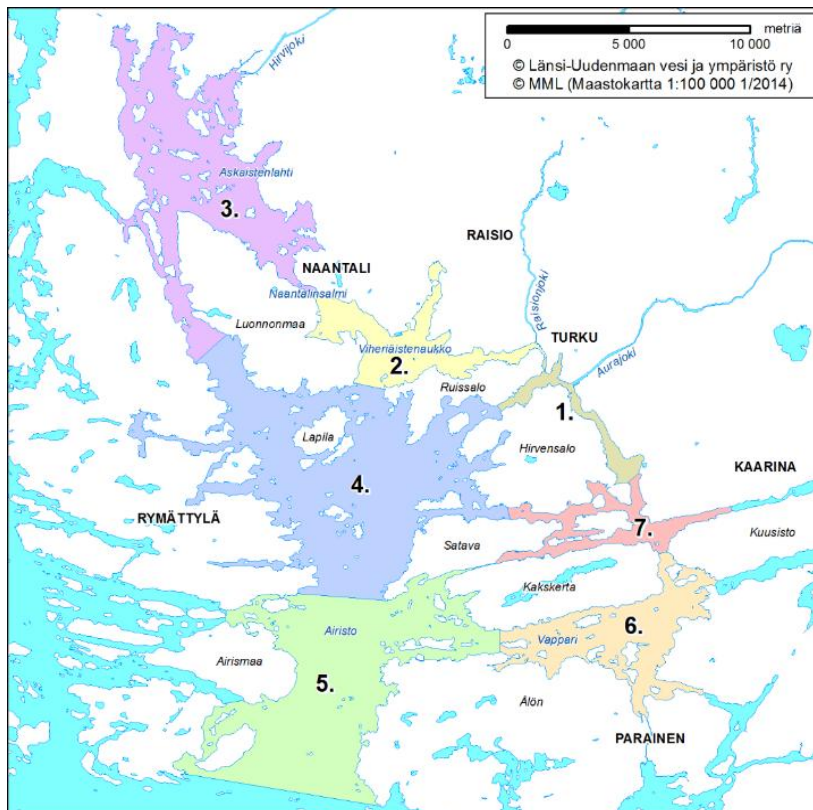
Ammattikalastus Turun ja Naantalin edustan merialueella vuonna 2019
Yrkesfisket i havsområdet utanför Åbo och Nådendal år 2019

- 1 Kalastitkeo ammatiksenne (kaupallinen kalastus) Turun tai Naantalin edustan merialueella (ks. kartta) vuonna 2019?
Fiskade ni som yrkesfiskare i havsområdet utanför Åbo och Nådendal år 2019?

Kaupallisten kalastajien ryhmässä I <i>Kommersiella fiskare i grupp I</i>	
Kaupallisten kalastajien ryhmässä II <i>Kommeriella fiskare i grupp II</i>	
Ei ammattikalastusta vuonna 2019 <i>Inget yrkesfiske år 2019</i>	

- 2 Millä kalastusalueilla kalastitte vuonna 2019?
Inom vilka områden fiskade ni år 2019?

1. Aurajokisuu	
2. Viheriäistenaukko	
3. Askaistenlahti	
4. Airiston pohjoisosa	
5. Airiston eteläosa	
6. Vappari	
7. Pitkä- ja Pohjoissalmi	

3 Mitkä tekijät aiheuttavat haittaa Turun ja Naantalin edustalla? Vastatkaa asteikolla 0-3
(0=ei haittaa, 1=vähäinen haitta, 2=kohtalainen haitta, 3=huomattava haitta)

*Vilka faktorer medförde men för fisket i området utanför Åbo och Nådendal?
(0=inget problem, 1=litet problem, 2=måttligt problem, 3=betydande problem)*

	0	1	2	3	ei tietoa vet inte
1. Ammattikalastuslupien saannin vaikeus <i>Svårigheter att få fisketillstånd</i>					
2. Alue ei sovellu ammattimaiseen kalastukseen <i>Området lämpar sig inte för yrkesmässigt fiske</i>					
3. Vapaa-ajan verkkokalastus haittaa pyyntiä <i>Fritidsfiske med nät stör fisket</i>					
4. Vapaa-ajankalastajien vapakalastus haittaa pyyntiä <i>Fritidsfiskarnas spöfiske stör fisket</i>					
5. Ei toivottujen kalalajien suuri määrä haittaa pyyntiä <i>Den stora mängden inte önskade fiskarter stör flsket</i>					
6. Alueella ei ole markkinoita saaliille <i>Inom området finns ingen marknad för fångsten</i>					
7. Pyydysten likaantuminen <i>Nedsmutsning av fångstredskap</i>					
8. Turun ja Naantalin alueen jätevedet <i>Avloppsvattnet från Åbo och Nådendalsområdet</i>					
9. Ei kalasatamia tai niiden heikko kunto <i>Inga fiskehamnar eller deras dåliga skick</i>					
10. Tavoiteltujen kalakantojen heikko tila <i>De önskade fiskstammarnas dåliga skick</i>					
11. Vesiliikenne haittaa pyyntiä <i>Sjötrafiken stör fisket</i>					
12. Haittaeläimet (hylje/merimetso) häiritsevät pyyntiä <i>Skadedjur (säl /skarv) stör fisket</i>					
13. Väylä- ja satamatyö sekä ruoppaukset haittaavat pyyntiä <i>Farleds- och hamnarbeten samt muddringar stör fisket</i>					
14. Muu, mikä <i>Övrigt, vad</i>					

4 Käytössänne olleiden pyydysten lukumäärä (lkm) ja pyyntipäivien (pyyntip.) määrä kuukausittain tiedustelualueella vuonna 2019? Huom! Ilmoittakaa verkkojen lukumäärä 30 metrin yksikköinä.
Antal bragder som varit i användning (st) och fångstdagarnas (dygn) antal per månad inom enkätområdet år 2019? Obs! Anteckna nätantalet som 30 meters enheter.

Kuukausi <i>Månad</i>	Verkko <i>Nät</i>		Silakkaverkko <i>Strömmingsnät</i>		Rysä <i>Ryssja</i>		Silakkarysä <i>Strömmingsryssja</i>		Muu, mikä? <i>Annan, vad?</i>	
	lkm/st.	pv./dygn	lkm/st.	pv./dygn	lkm/st.	pv./dygn	lkm/st.	pv./dygn	lkm/st.	pv./dygn
Tammi/Jan										
Helmi/Febr										
Maalis/Mars										
Huhtikuu/April										
Toukokuu/Maj										
Kesäkuu/Juni										
Heinäkuu/Juli										
Elokuu/Augusti										
Syys/Sept										
Loka/Okt										
Marras/Nov										
Joulu/Dec										

5 Saalis (kg) tiedustelualueella vuonna 2019? Jos kalastitte useammalla osa-alueella arvioikaa saaliin jakautuminen alueittain.
Fångsten (kg) på undersökningsområdet år 2019? Om ni fiskade på flere delområden uppskatta vänligen fångstens fördelning mellan de olika områdena

	Saalis kg <i>Fångst kg</i>	Saalis jaettuna osa-alueittain (alueen nro ja saalisosuus %) <i>Fångsten delad mellan de olika delområdena (områdets nr och fångstandel %)</i>
Silakka <i>Strömming</i>		
Kilohaili <i>Vassbuk</i>		
Lohi <i>Lax</i>		
Taimen <i>Öring</i>		
Kirjolohi <i>Regnbågslax</i>		
Siika <i>Sik</i>		
Kuha <i>Gös</i>		
Ahven <i>Abborre</i>		
Hauki <i>Gädda</i>		
Made <i>Lake</i>		
Kampela <i>Flundra</i>		
Turska <i>Torsk</i>		
Lahna <i>Braxen</i>		
Säyne <i>Id</i>		
Särki <i>Mört</i>		
Muu, mikä? <i>Annan, vad?</i>		

6 Oletteko havainnut muutoksia kalakannoissa?

Har ni märkt förändringar i fiskbestånden?

	Vähentynyt <i>Minskat</i>	Lisääntynyt <i>Ökat</i>	Ei muutosta <i>Inga förändringar</i>	Ei tietoa <i>inte</i>	Vet
Silakka <i>Strömming</i>					
Kilohaili <i>Vassbuk</i>					
Lohi <i>Lax</i>					
Taimen <i>Öring</i>					
Kirjolohi <i>Regnbågslax</i>					
Siika <i>Sik</i>					
Kuha <i>Gös</i>					
Ahven <i>Abborre</i>					
Hauki <i>Gädda</i>					
Made <i>Lake</i>					
Kampela <i>Flundra</i>					
Turska <i>Torsk</i>					
Lahna <i>Braxen</i>					
Säyne <i>Id</i>					
Särki <i>Mört</i>					
Muu, mikä? <i>Annan, vad?</i>					

Lisätietoja, kommentteja:

Tilläggsuppgifter, kommentarer:

Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry
Västra Nylands vatten och miljö rf

PL 51, 08101 Lohja

Puh. 019 323 623

vesi.ymparisto@luvy.fi

www.luvy.fi